

СИЛАБУС КУРСУ

ІСТОРІЯ СВІТОВОЇ МУЗИКИ

Освітній ступінь «Бакалавр»
Спеціальність 025 «Музичне мистецтво».
Освітня програма «Інструментальне виконавство (за видами)»
Рік навчання: I, II
Семестр: 1, 2, 3, 4
Кількість кредитів: 7
Мова викладання: українська.

Керівник курсу
Криницький Володимир Семенович

Контактна інформація:
vkrynytsky76@gmail.com

Прореквізити освітнього компоненту: Теорія музики, Сольфеджіо.

Постреквізити освітнього компоненту: Ансамбль, Спеціальний інструмент (за видами), Історія виконавського мистецтва (за видами), Концертмейстерський клас, Камерний ансамбль.

Призначення освітнього компоненту

Відповідно до освітньої програми «Інструментальне виконавство (за видами)», вивчення навчальної дисципліни «Історія світової музики» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.	ПРН 4
Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.	ПРН 7
Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській/менеджерській/ лекторській/ практичній діяльності.	ПРН 11
Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.	ПРН 12
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17

Загальні та спеціальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни «Історія світової музики» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти програмних результатів навчання через такі компетентності (ІК – інтегральна компетентність, ЗК – загальні компетентності, СК – спеціальні компетентності):

ІК	Інтегральна компетентність (ІК) Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, педагогіки та виконавства та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
	Загальні компетентності (ЗК)
ЗК 1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 4	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 6	Навички міжособистісної взаємодії.
ЗК 8	Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
ЗК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 12	Здатність працювати автономно.
ЗК 14	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
	Спеціальні (фахові) компетентності (СК)
СК 3	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
СК 4	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
СК 5	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
СК 7	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
СК 10	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем і концепцій.
СК 11	Здатність оперувати професійною термінологією.
СК 12	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
СК 13	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія світової музики» є формування у здобувачів вищої освіти мистецько-історичного мислення, отримання ними знань з історії розвитку музики від стародавності до сьогодення, розкриття сутності музичного мистецтва й закономірностей його розвитку, як загальних, так і специфічних, притаманних різним національним культурам; сприяння естетичному розвитку студентської молоді; виховання високих моральних якостей майбутніх працівників мистецької сфери.

Завдання дисципліни:

- опанування знань про основні етапи розвитку світової музичної культури в історичному розрізі;
- вивчення життевого та творчого шляху окремих композиторів;
- усвідомлення характерних рис різних музичних стилів та музичних жанрів;
- засвоєння історико-теоретичних понять;
- вивчення музичного матеріалу;
- формування музично-образних уявлень та набуття музично-слухового досвіду.

Практична спрямованість

Осмислення музичних подій передбачає глибокі знання в обсязі всього комплексу музично-історичних та теоретичних дисциплін, теорії та історії виконавства, суміжних гуманітарних наук. Здобувач освіти активізує у своїй діяльності досягнення сучасного музикознавства, музичної естетики, соціології, психології, комунікативістики. Від нього вимагається:

- Добра орієнтація в сучасному музичному процесі;
- Глибока професійна обізнаність в сфері методології, теорії та історії музичної критики (знайомство з практичним досвідом критиків різних країн та епох, знання теорії загальнохудожньої та музичної критики);
- Практичне оволодіння всією жанровою номенклатурою понять історичних подій у світовій музиці
- Вільне володіння літературною мовою.

Знання та навички, набуті завдяки курсу «Історія світової музики» збагачують професійну оснащеність фахівців. Орієнтація в музичній сучасності, усвідомлення основних принципів і критеріїв оціночних суджень – важливі фактори їх майбутньої діяльності, незалежно від конкретної галузі, в якій вони працюватимуть.

Під час опанування освітнім компонентом «Історія сучасної музики» здобувач вищої освіти набуває **навички soft skills**:

Навички самоорганізації. Презентаційні навички.

Здатність оволодівати сучасною інформацією. Демонструвати критичне мислення.

Забезпечення проходження курсів неформальної освіти. Участь в наукових конференціях, симпозіумах та ін.

Зміст і структура освітнього компоненту

I курс, 1-й семестр МОДУЛЬ I

Змістовий модуль 1. Музична культура від античності до Бароко

1	Тема 1. Музична культура античності.	4	Опрацювання методичної та наукової літератури. Записати тези в конспект. <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризувати мистецтво аедів і рапсодів. 2. Навести приклади грецької лірики. 3. Визначити основні риси афінської трагедії. 4. Становлення нотації.
2, 3	Тема 2. Музична культура Середньовіччя.	6	Опрацювання методичної та наукової літератури. Записати тези в конспект <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування жанрів церковної католицької музики в країнах Західної Європи (ІY-ІІ століття нашої ери) – Італія, Франція, Іспанія. 2. Меса – основний жанр католицького богослужіння.
4, 5	Тема 3. Музична культура Відродження.	8	Опрацювання методичної та наукової літератури. Записати тези в конспект <ol style="list-style-type: none"> 1. Ознайомлення з творчістю К. Монтеверді, Д. Фрескобальді, А. Кореллі, А. Вівальді (конспект біографій композиторів та список творів по жанрах з виділенням провідних). 2. Від давньогрецької трагедії до опери. Провідні оперні школи Італії. 3. Італійське bel canto. 4. Розвиток органної музики в контексті церковного богослужіння. 5. Скрипкове мистецтво – кульмінація розвитку інструментального мистецтва Італії у XYII столітті.

			Самостійне слухання творів: 1. Уривки з опер К. Монтеверді; 2. Мадригали італійських композиторів; 3. Органні твори Дж. Фрескобальді. 4. Концерти А. Вівальді, А. Кореллі. 5. Мадригали та уривки з опер К. Монтеверді. Підготовка презентації до семінарського заняття
6, 7, 8	Тема 4. Музична культура Бароко.	6	<p>Опрацювання методичної та наукової літератури. Записати тези в конспект</p> <p>1. Ознайомлення з творчістю Й. Баха, Г. Генделя (конспект біографій композиторів та список творів по жанрах з виділенням провідних).</p> <p>2. Кантатно-ораторіальний жанр в творчості Г. Генделя.</p> <p>3. Інструментальна творчість Й. Баха.</p> <p>4. Кантати, ораторії, пасіони Й.Баха.</p> <p>Самостійне слухання творів:</p> <p>1. Бах I. Хроматична токата і фуга d moll, інвенції (четири за вибором студента), прелюдія і фуга (C dur, c moll, B dur) з першого тому „Добре темперованого клавіру” та f moll з другого тому ДТК, Італійський концерт, Брандербурський концерт №3, хоральні прелюдії, «Пристрасі за Матфієм» (уривки), «Пристрасі за Іоанном» (уривки).</p> <p>2. Гендель „Музика на воді”, „Музика феєрверку”. „Алілуя” з ораторії „Месія”</p>

Змістовий модуль 2. Музична культура класицизму

9, 10	Тема 5. Просвітництво та Віденський музичний класицизм. Передумови для розвитку жанрів інструментальної музики.	5	Опрацювання методичної та наукової літератури. Записати тези в конспект
11	Тема 6. Реформа опери seria у творчості К. В. Глюка.	3	Опрацювання методичної та наукової літератури. Записати тези в конспект
12, 13	Тема 7. Творчість Й. Гайдна - формування жанрів класичної сонати і симфонії.	5	<p>Опрацювання методичної та наукової літератури. Записати тези в конспект.</p> <p>1. Життєвий шлях Й.Гайдна (конспект біографії композитора та список творів по жанрах з виділенням провідних).</p> <p>2. Кантатно-ораторіальний жанр в творчості Й. Гайдна.</p> <p>3. Камерно-інструментальна творчість Й. Гайдна.</p> <p>Самостійне слухання творів:</p> <p>1. Симфонія №104.</p> <p>2. Ораторія «Створення світу» (уривки).</p> <p>3. Сонати Й.Гайдна (за вибором).</p>
14, 15, 16	Тема 8. Творчість В. А. Моцарта і Л. ван Бетховена — вершина музичного	8	Опрацювання методичної та наукової літератури. Записати тези в конспект.

	класицизму.		<p>1. Життєвий шлях В. Моцарта (конспект біографії композитора та список творів по жанрах з виділенням провідних).</p> <p>2. В.Моцарт – реформатор оперного жанру. Розбір опери «Весілля Фігаро» (історія написання, структура, діючі особи та їх музичні характеристики);</p> <p>3. Жанри інструментальної музики А. Моцарта;</p> <p>4. Меса в творчості композитора. Самостійне слухання творів:</p> <p>1. В. Моцарт опера „Весілля Фігаро”;</p> <p>2. Симонія № 40;</p> <p>3. Сонати № 5, 15;</p> <p>4. „Маленька нічна серенада”;</p> <p>5. Реквієм</p> <p>1. Життєвий шлях композитора (конспект біографії та список творів по жанрах з виділенням провідних).</p> <p>2. Сонатно-симфонічний цикл у творчості Л. Бетховена.</p> <p>3. Історія написання «Місячної сонати».</p> <p>4. Тематизм симфонічної творчості Л. Бетховен.</p> <p>Самостійне слухання творів:</p> <p>1. Л. Бетховен Сонати № 8, 14, 17, 23.</p> <p>2. Симфонії 5, 6, 9.</p> <p>3. Увертюра „Егмонт”.</p> <p>Підготовка презентації до семінарського заняття</p>
--	-------------	--	--

Диференційований залік

I курс, 2-й семестр МОДУЛЬ II

Змістовий модуль 3. Романтизм у музиці першої половини XIX століття

1	Тема 9. Загальна характеристика стилю романтизму в музиці.	4	Опрацювання методичної та наукової літератури. Записати тези в конспект.
2, 3, 4	Тема 10. Творчість композиторів австро-німецької школи (Ф. Шуберта, Р. Шумана, К. М. фон Вебера, Ф. Мендельсона).	8	<p>Опрацювання методичної та наукової літератури. Записати тези в конспект.</p> <p>1. Життєвий шлях композитора (конспект біографії та список творів по жанрах з виділенням провідних).</p> <p>2. Загальна характеристика трьох вокальних циклів Ф. Шуберта.</p> <p>3. Образна тематика інструментальної творчості композитора.</p> <p>4. Фортепіанна мініатюра в творчості Ф. Шуберта.</p> <p>Самостійне слухання творів:</p> <p>1. Пісні з циклів та окремі вокальні мініатюри на слова німецьких поетів (за вибором студента).</p> <p>2. Фортепіанні мініатюри (за вибором студента).</p> <p>3. «Незакінчена симфонія»</p>

			<p>4. Сонати (за вибором студента).</p> <p>1. Життєвий шлях композитора (конспект біографії та список творів по жанрах з виділенням провідних).</p> <p>2. Загальна характеристика вокальних циклів Р. Шумана</p> <p>3. Образна тематика фортепіанної творчості композитора.</p> <p>Самостійне слухання творів:</p> <p>1. Пісні з циклів та окремі вокальні мініатюри на слова німецьких поетів (за вибором студента).</p> <p>2. Фортепіанні цикли мініатюр (за вибором студента).</p> <p>3. Віденський карнавал.</p> <p>4. Симфонічні етюди.</p>
5, 6, 7, 8	Тема 11. Творчість композиторів Італії, Франції (Дж. Россіні, В. Белліні, Г. Доніцетті, Г. Берліоза).	10	<p>Опрацювання методичної та наукової літератури. Записати тези в конспект.</p> <p>Підготовка презентації до семінарського заняття.</p>
Змістовий модуль 4. Формування і розвиток нових європейських національних музичних шкіл в межах романтичної традиції			
9, 10	Тема 12. Формування польської національної композиторської школи. Творчість Ф. Шопена, С. Монюшко.	7	<p>Опрацювання методичної та наукової літератури. Записати тези в конспект.</p> <p>1. Життєвий шлях композиторів (конспект біографії та список творів по жанрах з виділенням провідних).</p> <p>2. Образна тематика фортепіанної творчості композитора.</p> <p>3. Фортепіанна мініатюра в творчості Ф. Шопена (розмаїття жанрів).</p> <p>Самостійне слухання творів:</p> <p>1. Фортепіанні твори Ф. Шопена різних жанрів (за вибором).</p> <p>2. Твори С. Манюшко (за вибором)</p>
11, 12, 13	Тема 13. Формування угорської та чеської, національних шкіл. Творчість Ф. Ліста, Б. Сметани, А. Дворжака.	8	<p>Опрацювання методичної та наукової літератури. Записати тези в конспект.</p> <p>1. Життєвий шлях композиторів (конспект біографії та список творів по жанрах з виділенням провідних).</p> <p>2. Образна тематика фортепіанної творчості композиторів.</p> <p>6. Імпровізаційність у фортепіанній музиці Ф. Ліста.</p> <p>7. Оркестрові твори Ф. Ліста.</p> <p>Самостійне слухання творів:</p> <p>1. Фортепіанні твори Ф. Ліста та Е. Гріга різних жанрів (за вибором студента).</p> <p>2. Ф. Ліст Рапсодії (за вибором).</p> <p>3. Твори Б. Сметани (за вибором)</p> <p>4. Твори А. Дворжака (за вибором)</p> <p>Підготовка презентації до семінарського заняття</p>
14, 15, 16	Тема 14. Формування норвезької та фінської композиторських шкіл.	8	<p>Опрацювання методичної та наукової літератури. Записати тези в конспект.</p>

	Творчість Е. Гріга, Я. Сібеліуса.		Життєвий шлях композиторів (конспект біографії та список творів по жанрах з виділенням провідних). 3. Фортепіанна мініатюра в творчості Е. Гріга. 4. Фортепіанний концерт ля мінор. 5. Симфонічна сюїта «Пер Гюнт» Самостійне слухання творів: 1. Фортепіанні твори Е. Гріга, Я Сібеліуса різних жанрів (за вибором). 2. Гріг Е. „Пер Гюнт”. Ліричні п'еси, Фортепіанний концерт а moll.
	Диференційований залік		

ІІ курс, 3-й семестр

МОДУЛЬ III

Змістовий модуль 5. Розвиток оперного жанру в європейській музичній культурі другої половини XIX - початку XX століття

1, 2, 3	Тема 15. Оперні тенденції в європейській музиці другої половині XIX століття. Опера реформа Р. Вагнера.	10	Опрацювання методичної та наукової літератури. Записати тези в конспект.
4, 5	Тема 16. Формування та розвиток ліричної опери. Творчість Ш. Гуно, Ж. Бізе.	10	Опрацювання методичної та наукової літератури. Записати тези в конспект. 1. Життєвий шлях композиторів (конспект біографії та список творів по жанрах з виділенням провідних). 2. Історія написання одного з творів композиторів (за вибором студента) Самостійне слухання творів: 1. Ж Оффенбах уривки з оперет (за вибором студента). 2. Ш. Гуно опера «Фауст» (уривки). 3. Ж. Бізе опера «Кармен» (уривки). 4. С. Франк прелюдія, фуга варіації. 5. К. Сенс-Санс Фортепіанний концерт №2, «Карнавал тварин».
6, 7, 8	Тема 17. Оперний жанр в Італії. Творчість Дж. Верді. Творчість П. Масканьї, Р. Леонкавалло, Дж. Пуччині.	10	Опрацювання методичної та наукової літератури. Записати тези в конспект. 1. Життєвий шлях композиторів (конспект біографії та список творів по жанрах з виділенням провідних). 2. Історія написання одного з творів композиторів (за вибором) Самостійне слухання творів: Дж. Верді. (за вибором) П. Масканьї, (за вибором) Р. Леонкавалло, (за вибором) Дж. Пуччині. (за вибором) Підготовка презентації до семінарського заняття

Змістовий модуль 6. Провідні музичні тенденції Європи на межі XIX - XX століть

9, 10, 11	Тема 18. Австро-німецька інструментальна музика останньої третини XIX – початку ХХ століття. Творчість Й. Брамса, Г. Малера, Р. Штрауса, А. Брукнера.	10	Опрацювання методичної та наукової літератури. Записати тези в конспект. 1. Життєвий шлях композиторів (конспект біографії та список творів по жанрах з виділенням провідних).
-----------	--	----	---

			<p>2. Історія написання одного з творів композиторів (за вибором) Самостійне слухання творів: Й. Брамса, Г. Малера, Р. Штрауса, А. Брукнера (за вибором)</p>
12, 13	Тема 19. Імпресіонізм у музиці. Творчість французьких композиторів межі XIX – XX століття (К. Дебюсса, М. Равеля).	10	<p>Опрацювання методичної та наукової літератури. Записати тези в конспект.</p> <p>1. Життєвий шлях композиторів (конспект біографії та список творів по жанрах з виділенням провідних).</p> <p>2. Історія написання одного з творів композиторів (за вибором) Самостійне слухання творів: К. Дебюсса, М. Равеля (за вибором)</p>
14, 15, 16	Тема 20. Загальна характеристика розвитку музики в першій половині ХХ століття. Музичний експресіонізм. Творчість композиторів нововіденської школи (А. Шенберга, А. Берга, А. Веберна).	10	<p>Опрацювання методичної та наукової літератури. Записати тези в конспект.</p> <p>1. Життєвий шлях композиторів (конспект біографії та список творів по жанрах з виділенням провідних).</p> <p>2. Історія написання одного з творів композиторів (за вибором) Самостійне слухання творів: А. Шенберга, А. Берга, А. Веберна (за вибором). Підготовка презентації до семінарського заняття.</p>
Диференційований залік			

**ІІ курс, 4-й семестр
МОДУЛЬ IV**

Змістовий модуль 7. Музична культура першої половини ХХ століття			
1, 2, 3	Тема 21. Творчість композиторів Німеччини, Угорщини Б. Бартока, П. Гіндеміта, К. Орфа).	10	<p>Опрацювання методичної та наукової літератури. Записати тези в конспект.</p> <p>1. Життєвий шлях композиторів (конспект біографії та список творів по жанрах з виділенням провідних).</p> <p>2. Історія написання одного з творів композиторів (за вибором) Самостійне слухання творів:</p>
4, 5	Тема 22. Творчість композиторів «Французької шістки».	10	<p>Опрацювання методичної та наукової літератури. Записати тези в конспект.</p> <p>1. Життєвий шлях композиторів (конспект біографії та список творів по жанрах з виділенням провідних).</p> <p>Самостійне слухання творів: (за вибором)</p>
6, 7, 8	Тема 23. Творчість італійських композиторів першої половини ХХ ст. (О. Респігі, І. Піцетті, А. Казеллі, Д. Маліп'єро).	10	<p>Опрацювання методичної та наукової літератури. Записати тези в конспект.</p> <p>1. Життєвий шлях композиторів (конспект біографії та список творів по жанрах з виділенням провідних).</p> <p>2. Історія написання одного з творів композиторів (за вибором) Самостійне слухання творів: О. Респігі, І. Піцетті, А. Казеллі, Д. Маліп'єро (за вибором) Підготовка презентації до семінарського заняття</p>
Змістовий модуль 8. Музична культура середини та другої половини ХХ століття			
9, 10	Тема 24. Творчість американських	10	Опрацювання методичної та наукової

	композиторів Дж. Гершвіна). (Ч. Айвза,		літератури. Записати тези в конспект. 1. Життєвий шлях композиторів (конспект біографії та список творів по жанрах з виділенням провідних). 2. Історія написання одного з творів композиторів (за вибором) Самостійне слухання творів: Ч. Айвза, Дж. Гершвіна (за вибором)
11, 12, 13	Тема 25. Повоєнний авангард в західноєвропейській музиці.	10	Опрацювання методичної та наукової літератури. Записати тези в конспект. 1. Ознайомлення з творчістю. Д. Мійо, Ф. Пуленка. А. Шенберга, К. Штокхаузена, Д. Лігетті (конспект біографій композиторів та список творів по жанрах з виділенням провідних). 2. А. Шенберг – композитор нового покоління. 3. Додекафонія – новий спосіб музичного письма. 4. Експерименти в музиці ХХ століття. К. Штокхаузен, Д. Лігетті 5. Спілка французьких композиторів – Група „шести”. Самостійне слухання творів: 1. Твори Д. Мійо, Ф. Пуленка. А. Шенберга, К. Штокхаузена, Д. Лігетті (за вибором студента).
14, 15, 16	Тема 26. Сучасні тенденції світової музики.	10	Опрацювання методичної та наукової літератури. Записати тези в конспект. Підготовка презентації до семінарського заняття
	Екзамен		
	Усього	210	

Самостійна робота

Організація самостійної роботи студентів побудована на основах відповідальності, критичного мислення, самоактуалізації, творчої активності.

Самостійна робота є важливим елементом системи підготовки у вищому навчальному закладі будь-якої форми навчання і сприяє кращому засвоєнню та ефективному опануванню навчального матеріалу. Проводиться з метою закріплення, розширення та поглиблення нових знань. Викладач допомагає відпрацювати теоретичний та практичний матеріал, дає конкретні вказівки щодо обсягів, напрямів самостійної роботи.

Самостійна робота здобувачів освіти з дисципліни «Історія світової музики» включає:

- Опанування історико-теоретичного, біографічного та музикознавчого матеріалу, опрацювання літературних джерел, інтернет ресурсів;
- Прослуховування та аналіз музичних творів відповідно до тематичного плану дисципліни.

Самостійна робота носить систематичний характер є обов'язковою.

Формування та розвиток навичок самостійної діяльності здобувача передбачає:

- Аналіз та синтез;
- Самоконтроль та самооцінка;
- Активність.

Зміст самостійної роботи здобувачів освіти з дисципліни «Історія світової музики» визначається її робочою програмою, методичними матеріалами, завданнями та вказівками

викладача.

Самостійна робота здобувача проявляється в опрацюванні спеціальної літератури, в умінні вільно орієнтуватися у музичних стилях, жанрах, проводити самоаналіз власної практичної роботи.

Теми семінарських занять:

1. Музична культура Відродження.

- Музика в епоху Просвітництва
- Розвитку світської музики Відродження
- Жанрове багатоманіття.
- Оновлення музичної мови
- Професійній композиторській творчості.
- Підібрати та проаналізувати відео-, аудіо-записи

Література: 1, 6, 10, 16, 17, 18

2. Творчість В. А. Моцарта і Л. ван Бетховена — вершина музичного класицизму.

- Просвітництво.
- Віденський музичний класицизм.
- Передумови для розвитку жанрів інструментальної музики.
- Творчість В.А. Моцарта.
- Творчість Л. ван Бетховена.
- Підібрати та проаналізувати відео-, аудіо-записи

Література: основна 1, 3, 8, 13, 15, 16, 17; додаткова: 6, 8, 9, 10, 11

3. Творчість композиторів Італії, Франції (Дж. Россіні, В. Белліні, Г. Доніцетті, Г. Берліоза).

- Загальна характеристика стилю.
- Французька Революція і роль буржуазії. Просвітництво.
- Нова концепція музики: естетика піднесеного.
- Творчість, біографія Дж. Россіні
- Творчість, біографія В. Белліні
- Творчість, біографія Г. Доніцетті
- Творчість, біографія Г. Берліоза
- Підібрати та проаналізувати відео-, аудіо-записи Література. Основна: 1, 4, 8, 11, 13, 14, 15, 17, 21, 24; додаткова: 5, 6, 7, 10, 12, 18, 19

4. Формування угорської та чеської, національних шкіл. Творчість Ф. Ліста, Б. Сметани, А. Дворжака.

- Музика романтиків.
- Стилістичні особливості романтизму.
- Як вплинула виконавська майстерність Н. Паганіні та Ф. Ліста на розвиток інструментальної музики?
- Творчість, біографія Б. Сметани
- Творчість, біографія А. Дворжака.
- Підібрати та проаналізувати відео-, аудіо-записи Література. Основна: 1, 3, 8, 13, 14, 15, 16, 17, 21; додаткова: 1, 3, 4, 5, 8, 18

5. Загальна характеристика розвитку музики в першій половині ХХ століття.

- Модернізм
- Неофольклоризм.
- Мікротональна музика.
- Неокласицизм.
- Експериментальна музика
- Мінімалізм.
- Класична музика ХХ століття.

- Електронна музика.
- Підібрати відео- аудіо записи творів композиторів та виконавців різних напрямів музики.

Література. Основна: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 13, 14; додаткова: 3, 4, 14, 18, 19

6. Музичний експресіонізм. Творчість композиторів нововіденської школи (А. Шенберга, А. Берга, А. Веберна).

- Філософський базис експресіонізму.
- Експресіонізм у Музиці.
- Експресіонізм та нова віденська школа.
- Явища музичного життя рубежу століть.
- Творчість, біографія А. Шенберга.
- Творчість, біографія А. Берга
- Творчість, біографія А. Веберна
- Підібрати та проаналізувати відео-, аудіо-записи.

Література – основна: 1, 8, 13, 15, 16, 17, 18; додаткова: 1, 6, 8, 11

7. Творчість італійських композиторів першої половини ХХ ст. (О. Респігі, І. Піцетті, А. Казелли, Д. Маліп'єро).

- Аналіз ключових тенденцій та напрямків розвитку жанрів опери в Італії початку ХХ століття.
- Опера в XIX ст.
- Творчість, біографія О. Респігі
- Творчість, біографія І. Піцетті
- Творчість, біографія А. Казелли
- Творчість, біографія Д. Маліп'єро
- Підібрати та проаналізувати відео-, аудіо-записи.

Література – основна: 1, 8, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 21; додаткова: 1, 4, 5, 9, 10, 11, 17, 18

8. Сучасні тенденції світової музики.

- Сучасне музичне мистецтво.
- Музичне мистецтво: виклик часу чи перспектива розвитку в ХХІ столітті.
- Глобальна співпраця та міжкультурний обмін.
- World music.
- Музична культура, музична індустрія.

Література – основна: 2, 4, 5, 6, 7, 20, 22, 23; додаткова: 1, 3, 4, 5

Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Бєдакова С. В. Історія зарубіжної музики (кінець XVI – XIX століття): Навчальний посібник. – Миколаїв. – 2018, 306 с.
2. Бобул І. В. Жанрові форми та стильові конотації вокально-естрадного виконавства в музичній культурі України кінця ХХ – початку ХХІ століття: дис. ... канд. мистецтвознавства: 26.00.01. Київ, 2018. 219 с.
3. Бодак Я. Історія західноєвропейської музики від найдавніших часів до XVII століття: Навчальний посібник / Редакційна колегія: Я. Кеньо, З.Лельо, Б.Пиц. Дрогобич: Коло, 2017. 280 с.
4. Вавішко І. В. Музична поетика рок-балади: дис. ... канд. мистецтвознавства: 17.00.03. Київ, 2019. 213 с.
5. Верещака А. О. Стилі та напрями естрадної музики. Культура України. 2011. Вип. 33. С. 260–268.
6. Гончарук О. Екранний видовищний синтез естрадного мистецтва // Студії мистецтвознавчі. Київ: ІМФЕ НАН України, 2011 № 3. С.14–19.
7. Дружинець М. І. Естрадне музичне мистецтво України кінця ХХ – початку ХХІ століття як фактор євроінтеграції української культури: дис. ... канд. мистецтвознавства: 26.00.01. Київ, 2021. 226 с.
8. Епохи історії музики в окремих викладах : навч. посібник : у 2 т. / пер. з нім. та ред.-упоряд. Ю.Семенов. Одеса: Будівельник, 2004. Т.1: Арс-антиква. Арс-нова. Гуманізм. Ренесанс.- 188 с.; Т. 2 : Бароко. Класика. Романтика. Нова музика. - 240 с.
9. Жаркова В. Жанр придворного балету як унікальний феномен в історії французької культури XVII века // Київське музикознавство. Культурологія та мистецтвознавство. Зб. статей. Вип.48 К., 2014. С.148- 158.

10. Жаркова В. Про нові орієнтири європейської музичної культури XVII століття //Київське музикознавство. Культурологія та мистецтвознавство. Зб. статей. Вип. 38 К., 2011. С.104-113.
11. Жаркова В. Роль пластичного компонента в історії французької опери (від Жана Батіста Люллі до Моріса Равеля) // Часопис НМАУ ім. П. І. Чайковського. Науковий журнал. 2012. № 3 (16). С.76-83.
12. Жаркова В. Творчі прозріння Клаудіо Монтеверді та вчення про афектиу його добу // Київське музикознавство. Культурологія та мистецтвознавство. Зб. статей. Вип. 36. К., 2011. С. 28-37.
13. Захарчук О. Історія світової музики українською мовою / О. Захарчук // Українська музика. - 2016. - Число 3. - С. 139-140. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ukrmuzyka_2016_3_23.
14. Корчова О. Музичний модернізм як *terra cognita*: монографія. Київ: Музична Україна, 2020. 469 с.
15. Медриш І. Світова музична література: підручник. Вип. 2. Чернівці: «Місто», 2020. 448 с.
16. Медриш І. Світова музична література: Підручник. Вип.1. Чернівці: Місто, 2016. 280 с.
17. Мировський, Олексій. Коротка історія світової музики. Львів: СПОЛОМ., 2017, с.104
18. Овсяннікова-Трель О. «Нова простота» як системний жанровостильовий феномен в сучасному музичному мистецтві». Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 462 с.
19. Павлишин С.С. Чарльз Айвз. Київ: Музична Україна. 77 с.
20. Роман Піщалов, Андрій Орел та інші. Аутсайдер. Збірка статей про сучасну музику. — Київ: Бихун В.Ю., 2023. — 183 с., іл.
21. Щітова Світлана Західноєвропейська романтична опера. Дніпро: ЛІРА,2017.167 с.
22. Сучасне мистецтво як соціокультурне явище: Зб. матеріалів IV Всеукр. наук.-практ. дист. конф. (з міжнар. участю) 6–7 квітня 2020 р. / Дніпропетровська акад. муз. ім. М. Глінки. Дніпро: ГРАНІ, 2020. 120 с.
23. Сучасні тенденції мистецької освіти. Навчальний процес – життя в потоці творчості. Музична терапія: збірник тез доповідей / Редкол.: Якушина Л.М., Коломієць М.М., Краматорськ – Торецьк: «ДОНМІЦК», 2021. – 32 с.
24. Samoilenko O., Osadcha S., Chernovivanenko A., Ovsyannikova-Trel O. The concept of simplicity in determining the aesthetic and semantic intents of musical art (on the example of the style tendency of “new simplicity”). AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research, 2021. Vol. 11, Issue 2, Special Issue 21, pp. 197- 7 203. (WOS)
25. Aleksandrova O.; Samoilenko O.; Osadcha S.; Grybynenko J.; Nosulya A. Composer’s philosophy: the interdependence between worldview and writing technique. WISDOM, 2021. Vol. 20, Issue 4, pp. 158-165. (WOS)
26. Samoilenko O., Osadcha S., Chernovivanenko A., Grybynenko J., Ovsyannikova-Trel O. Musical composition as metonymy of culture and the subject of musicological studies. AD ALTA: Journal of Interdisciplinary Research, 2022. Vol. 12, Issue 1, Special Issue 25, pp. 190-192. (WOS).

Допоміжна література

1. Берегова О. Музика ХХ-ХХІ століть. Східна Європа та українське зарубіжжя: Підручник для вищих мистецьких навчальних закладів України III-IV рівнів акредитації: Книга перша. Частина перша. К.:НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2012.- 296 с.
2. Бойко О. М. Українська масова музика: етапи розвитку, національні особливості: дис. .... канд. мистецтвознавства: 17.00.03. Київ, 2017.215c.
3. Бринь Т. Ars Nova: вимір та раціоналізація музичного часопростору. Дис....на здобуття ст. канд.мист. К., 2005. - 276 с.
4. Бодак Я., Соловей Л. Українська та зарубіжна музичні літератури: Методичний посібник-конспект для викладачів початкових і середніх навчальних закладів культури і мистецтв України / Ярослав Бодак, Лариса Соловей. — Вінниця, Нова Книга, 2011. — 304 с.
5. Герасимова-Персидська Н. Музика. Час. Простір. К.: ДУХ I ЛІТЕРА, 2012. - 408 с.
6. Гнатів Т. Ф. Музична культура Франції рубежу XIX–XX століть. К. : Муз. Україна, 1993. - 207 с.
7. Даньшина (Артем'єва) В. Б. Французький музичний театр від бароко до класицизму (на матеріалі творчості Жана-Батіста Люллі та Жана-Філіппа Рамо): Автореферат... к. мистецтвозн., спец.: 17.00.03 - музичне мистецтв / Даньшина В. Б. Одеса : Одеська нац. музична академія ім. А.В.Нежданової, 2010. – 20 с.
8. Жаркова В. Б. Десять поглядів на історію західноєвропейської музики. Т.1. К.: ArtHuss. 2018. Т.2 К.: ArtHuss. 2020.
9. Жаркова В. Б. Прогулянки музичному світі Моріса Равеля (в пошуках сенсу послання Майстра) : монографія. К. : Автограф. 2009. - 527 с.
10. Іванова І. Л., Куколь Г. В., Черкашина М. Р. Історія опери. Західна Європа. XVII–XIX століття : навч. посібник. К.: Заповіт, 1998.- 384 с.
11. Іванова І., Мізітова А., Некрасова Н. Класична музична література XVII – першої половини XIX ст.: навч. посіб. Київ, 2003. 306 с.
12. Павлишин С. Арнольд Шенберг: Монографія. М. : Композитор, 2001. - 474 с.
13. Павлишин С. «Місячний Г'єро» А. Шенберга. - К.: Муз. Україна, 1972. - 56 с.
14. Павлишин С. Музика ХХ століття / Стефанія Павлишин. Львів: БаK, 2005. - 232 с.
15. Павлишин С. Український фольклор у творчості Ф. Шопена // Фредерик Шопен: Зб. ст. - Л., 2000. - с. 5-17.

16. Сорокер Я. Українська пісенність у музиці класиків: спроба дослідження : навч. посіб. для студ. вищ. навч. заклад. / Яків Сорокер, пер. та упорядкув., вступна стаття Володимира Грабовського. — Вінниця : НОВА КНИГА, 2012. — 184 с. : фото, ноти.
17. Черкашина М. Россіні-комедіограф та проблеми еволюції італійської опери-буфа // Черкашина-Губаренко М. Р. Музика і театр на перехресті епох : у 2 т. К. ; Суми, 2002. Т. 1 С. 38)
18. Харонкурт Н. Музика як мова звуків. Суми: 2002. - 184 с.
19. Шабалтіна С. Клавесин крізь століття. Нотатки виконавця / С. Шабалтіна. К.: 2013.- 160 с.

Інформаційні джерела в мережі Інтернет

1. www.musicfancy.net/
2. <http://arts-library.com.ua/>
3. www.nbuv.gov.ua

Політика освітнього компоненту

Курс «Історія світової музики» є невід’ємною складовою професійної підготовки студентів-педагогів музичних спеціалізацій. Історія розвитку музичного мистецтва західноєвропейських країн має свої неповторні традиції, що склалися на ґрунті національно-художнього мислення. Складність і протиріччя суспільних умов у різні історичні періоди обумовили шляхи розвитку музичних національних шкіл.

Створюючи робочу програму, ми прагнули виявлення особливостей розвитку історії зарубіжної музики та музичної культури в різні історичні часи, окреслення соціокультурних передумов становлення національних особливостей музичного мистецтва як складової художньої культури західноєвропейських країн. Це дозволить виховати у здобувачів вищої освіти розуміння закономірностей музично-історичного процесу та культурно-типологічних характеристик музичного мистецтва, діалектики розвитку основних культурно-історичних традицій та музичної стилістики. Курс «Історія світової музики» націленний на формування у здобувачів вищої освіти високого рівня інтелектуальної та духовної культури, здатної до фахової самореалізації, та в подальшому до творчого саморозвитку.

В ході вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

- періодизацію історії музичного мистецтва, етапи його розвитку;
- соціально-історичний та культурний контекст музичного явища, яке вивчається;
- головні музичні стилі як окремих епох, так й творчих індивідуальностей;
- життєвий та творчий шлях знакових композиторів, їхні твори, та те місце яке вони займають в історії музичного мистецтва.

Здобувач освіти повинен **вміти:**

- характеризувати головні тенденції розвитку музичного мистецтва у соціально-історичному та культурному контекстах;
- розкрити зміст змін, які відбувалися з музичним мистецтвом на різних етапах його розвитку;
- слухати музику, образно висловлюватись щодо характеру, ідейного значення музичних творів, їх цінності;
- робити аналіз засобів музичної виразності, визначати стиль та жанр творів, їх художню цінність;
- розрізняти на слух музичних стилів різних епох й індивідуальні композиторські стилі

Політика щодо контролю навчальних досягнень:

Поточний контроль - це оцінювання засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу під час проведення індивідуальних занять.

Підсумковий (семестровий) контроль – це період підведення підсумків навчальної роботи здобувачів освіти протягом семестру.

Кожний блок змістових модулів має бути обов'язково оцінений. Здобувач освіти повинен позитивно скласти модульний (проміжний) контроль.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного колазавдань.

Поточний контроль.

Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами освіти, управління навчальною мотивацією здобувачів освіти. Поточний контроль здійснюється у процесі вивчення освітнього компоненту з метою виявлення ступеня розуміння здобувачем освіти засвоєного навчального матеріалу та вміння застосовувати його у практичній

роботі. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується викладачем – для коригування методів і засобів навчання. Інформація, одержана при поточному контролі, використовується здобувачем – для планування самостійної роботи. Поточний контроль проводиться з метою діагностики рівня засвоєння матеріалу під час аудиторних занять.

Семінарський контроль знань.

Семінарські заняття виконують такі основні функції:

формулюють дидактичні цілі заняття: навчальну, виховну і розвивальну):

- навчальну (поглиблення, конкретизацію, систематизацію знань, засвоєніх під час лекційних занять та у процесі самостійної підготовки до семінару);
- розвивальну (розвиток логічного мислення здобувачів освіти, набуття ними умінь працювати з різними літературними джерелами, формування умінь інавичок аналізу фактів, явищ, проблем тощо);
- виховну (патріотичне виховання, виховання економічної, екологічної культури і мислення, прищеплення інтересу до вивчення освітнього компоненту та до фаху, тощо);
- діагностично-корекційну (контроль за якістю засвоєння здобувачами освіти
- навчального матеріалу, виявлення прогалин його засвоєнні та їх подолання) та ін.

Модульний контроль – є складовою поточного контролю і здійснюється у формі виконання здобувачем освіти модульного контролю завдання. Проведення модульного контролю знань є обов'язковим контролем якості засвоєння здобувачем освіти теоретичного матеріалу модуля – проводиться з метою систематизації знань. Кожний такий модуль включає бали за поточну роботу на аудиторних заняттях та виконання самостійної роботи.

Модульний контроль має на меті оцінити рівень цілісного бачення здобувачем освіти проблематики завершеної частини освітнього компоненту, сконцентрованої в навчальному модулі та вміння орієнтуватися в теоретичних і практичних питаннях, які визначають зміст даної частини курсу.

Контроль самостійної роботи – дозволяє виявити вміння здобувачів освіти орієнтуватися в інформаційних потоках, працювати з науковими джерелами, підбирати та узагальнювати матеріали, необхідні для вирішення визначеного колазавдань.

Політика оцінювання.

Здобувач освіти допускається до модульного контролю знань у вигляді диференційованого заліку, якщо за поточний контроль мінімальна кількість балів становить 17 балів, максимальна кількість балів – 80 балів. Оцінювання диференційованого заліку відбувається за 20-бальною шкалою.

Здобувач освіти допускається до модульного контролю знань у вигляді екзамену, якщо за поточний контроль мінімальна кількість балів становить 15 балів, максимальна кількість балів – 70 балів. Оцінювання диференційованого заліку відбувається за 30-бальною шкалою.

Зміст завдань модульного контролю знань здобувачів освіти має наметі перевірити рівень підготовки з освітнього компоненту «Історія світової естради», яка передбачає:

- Сформувати у здобувачів освіти систему знань про основні етапи розвитку світової музики, її специфіку та закономірності.
- Ознайомити здобувачів освіти з творчістю зарубіжних композиторів різних періодів історії музики.
- Дати здобувачам уявлення про загальний культурний розвиток, про окремі жанри і види музичної творчості композиторів.
- Виробити у здобувачів освіти вміння слухати, аналізувати та давати оцінку творчій спадщині зарубіжних композиторів.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи

	Модуль 1	Модуль 2
--	-----------------	-----------------

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Робота на аудиторних заняттях	4	20	4	20
Підготовка тез доповідь	1	5	1	5
Есе	1	5	1	5
Фронтальне опитування	2	10	2	10
Самостійна робота	4	20	4	20
Семінарське заняття - Презентація	4	20	4	20
Диференційований залік	1	20	1	20
Екзамен				
Разом	17	100	17	100

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 3		Модуль 4	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Робота на аудиторних заняттях	4	20	4	20
Підготовка тез доповідь	1	5		
Есе	1	5		
Фронтальне опитування	2	10	2	10
Самостійна робота	4	20	4	20
Семінарське заняття - Презентація	4	20	4	20
Диференційований залік	1	20		
Екзамен			1	30
Разом	17	100	15	100

За результатами семестру здобувач освіти отримує підсумкову оцінку за 100-бальною шкалою, яка розраховується як середньозважене оцінок: за змістові модулі, самостійну роботу, диференційований залік та/або екзамен. Модуль вважається складеним, якщо здобувач вищої освіти набрав **від 60 до 100 балів**. Загальний рейтинг з модуля (освітнього компоненту) **не перевищує 100 балів**. Результати модульного контролю знань фіксуються в індивідуальному плані здобувача освіти. Перелік завдань модульного контролю, критерії їх оцінювання, порядок і час проведення (перескладання/відпрацювання) визначаються кафедрою, її доводяться до відома здобувачів освіти на початку семестру.

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти:

Оцінка в балах	Оцінка за	Оцінка за шкалою ECTS
-----------------------	------------------	------------------------------

	національною шкалою	Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
82-89	Добре	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
74-81		C	Добре (в цілому правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
67-73	Задовільно	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
60-66		E	Достатньо (виконання задовільняє мінімальним критеріям)
35-59	Незадовільно	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
1-34		F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)

Політика щодо перескладання та оскарження оцінки.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу голови кафедри за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Переоцінка завдань можлива протягом тижня після отримання оцінки на основі заяви на ім'я завідувача кафедри у письмовій формі. Після отримання заяви, завідувач кафедри протягом тижня створить комісію з переоцінки, яка після проведення аналізу роботи студента повідомить його про своє рішення.

Політика щодо академічної добросердечності

Академічна добросердечність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна добросердечність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика та принципи академічної добросердечності визначені у Положенні «Про академічну добросердечність» КЗВО КОР «Академія мистецтв імені Павла Чубинського»

Політика щодо відвідування.

Відвідування видів навчальних занять (крім консультацій) є обов'язковим для здобувачів освіти, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Комунальному закладі вищої освіти Київської обласної ради «Академія мистецтв імені Павла Чубинського». Присутність здобувачів – це важливий критерій оцінювання результатів навчання, зважаючи на теоретичну і практичну складність освітнього компоненту. У випадку наявності довідки від лікаря призначається відпрацювання занять в інший час за індивідуальною програмою. За умови дистанційного навчання важлива присутність здобувача освіти та систематичне виконання завдань під час онлайн-зустрічей у Google-Meet. Запізнення на фахові заняття є не припустимими.